

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 81/01-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu dňa 31. augusta 2001 predbežne prerokoval podnet P. D. trvale bytom N., toho času v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v D., na začatie konania pre porušenie práv, ako aj jeho žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky a takto

r o z h o d o l :

1. Žiadosti P. D. o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

2. Podnet P. D. **o d m i e t a** pre nepríslušnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Dňa 11. apríla 2001 bolo Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) doručené podanie P. D. (ďalej len „navrhovateľ“).

Vo svojom podaní označenom ako „Sťažnosť“ navrhovateľ uviedol, že orgány činné v trestnom konaní a orgány Zboru väzenskej a justičnej stráže porušili zákon (ktorý navrhovateľ bližšie nešpecifikuje) spôsobom, ktorý je mu „... na procesnú aj zdravotnú ujmu ...“.

Navrhovateľ uvádza, že počas výkonu trestu odňatia slobody došlo u neho k vzniku zdravotných problémov, ktoré neboli riešené „... dostatočným opatrením k náprave ...“ jeho zdravotného stavu.

Navrhovateľ bol právoplatne odsúdený na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 28 mesiacov so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny. Tento trest vykonáva v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v D.

Počas výkonu trestu sa u navrhovateľa vyskytli zdravotné problémy, ktoré stále pretrvávajú, pričom podľa jeho názoru mu zo strany zdravotného personálu nebola poskytnutá dostatočná zdravotná starostlivosť.

Vzhľadom na túto okolnosť podal žiadosť o prerušenie výkonu trestu v zmysle ustanovenia § 325 ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov.

Túto žiadosť Okresný súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 3 Nt 440/00 zo dňa 27. marca 2000 zamietol.

Navrhovateľ sa domnieva, že v konaní pred Okresným súdom v Trenčíne o žiadosti o prerušenie výkonu trestu odňatia slobody bol poškodený správou o jeho zdravotnom stave, ako aj stanoviskom Generálneho riaditeľstva Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky Bratislava – odboru zdravotníckej a sociálnej starostlivosti, z ktorých súd pri svojom rozhodnutí vychádzal.

Na základe vyššie uvedených skutočností navrhovateľ žiada o „nezávislý“ znalecký posudok.

K podaniu navrhovateľa zo dňa 11. apríla 2001 nebolo pripojené splnomocnenie pre advokáta alebo komerčného právnik na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, tak ako to ustanovuje § 20 ods. 2 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd listom z 20. apríla 2001 upozornil navrhovateľa na náležitosti kvalifikovaného podania na začatie konania pred ústavným súdom (návrh alebo podnet) ustanovené najmä v § 20 a § 50 zákona o ústavnom súde, ktoré jeho podanie vo viacerých smeroch nespĺňalo, pričom navrhovateľ k nemu nepripojil potrebné dôkazy a nepreukázal využitie dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy.

V uvedenom liste navrhovateľa taktiež vyzval, aby v lehote 21 dní od doručenia výzvy tieto nedostatky podania odstránil a pripojil k nemu plnomocenstvo pre advokáta alebo komerčného právnik na jeho zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, pokiaľ nemá byť odmietnuté podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Zároveň ho upozornil aj na možnosť požiadať v označenej lehote ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu, advokáta (§ 31a ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s ustanoveniami § 30 ods. 1 a 2 a § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku).

Navrhovateľ svoje podanie doplnil ďalším podaním zo 7. mája 2001, ku ktorému pripojil aj viaceré prílohy vrátane „Žiadosti o pridelenie právneho zástupcu na zastúpenie pred ústavným súdom“.

Podľa § 31 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 30 ods. 1 a 2 a § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku môže ústavný súd ustanoviť fyzickej alebo právnickej osobe právneho zástupcu, advokáta, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej pomery

a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť.

Navrhovateľ požiadal ústavný súd o ustanovenie právneho zástupcu, advokáta. Takéto ustanovenie by odôvodňovali aj jeho pomery, pretože ide o osobu, ktorá sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody. Ústavnému súdu teda zostalo posúdiť tretí predpoklad na ustanovenie právneho zástupcu, to znamená, že „nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti“.

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu vrátane podnetu podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v znení účinnom do 1. júla 2001 ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nie je ústavný súd príslušný, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

V súvislosti s podaním navrhovateľa sa ústavný súd obrátil na Okresný súd v Trenčíne so žiadosťou o ďalšie informácie týkajúce sa konania o žiadosti navrhovateľa o prerušenie výkonu trestu.

Z oznámenia Okresného súdu v Trenčíne ústavný súd zistil, že navrhovateľ podal voči uzneseniu o zamietnutí jeho žiadosti sťažnosť, o ktorej rozhodne Krajský súd v Trenčíne.

Zo spisového materiálu poskytnutého následne Krajským súdom v Trenčíne na základe dožiadania ústavného súdu tento zistil, že Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 2 To 157/01 z 18. mája 2001 zrušil navrhovateľom napadnuté uznesenie Okresného súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Nt 440/00 a uložil tomuto súdu, aby o veci znovu konal a rozhodol.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že konanie o žiadosti navrhovateľa o prerušenie výkonu trestu odňatia slobody dosiaľ nebolo právoplatne skončené.

Navrhovateľ sa teda môže domáhať ochrany svojich práv v konaní pred Okresným súdom v Trenčíne, resp. v prípade využitia opravného prostriedku pred nadriadeným krajským súdom (Krajský súd v Trenčíne).

V zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu občan musí na svoju ochranu využiť predovšetkým právne prostriedky, ktoré mu priznáva Trestný poriadok, a až v prípade, ak by orgány činné v trestnom konaní porušili jeho ústavné práva (druhá hlava ústavy), môže o túto ochranu požiadať ústavný súd (II. ÚS 58/98).

Do právomoci všeobecných súdov, ktoré vo veci konajú, teda patrí posúdiť, či je v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody navrhovateľovi poskytovaná potrebná zdravotnícka starostlivosť, resp. či mu vôbec možno v podmienkach výkonu trestu odňatia slobody potrebnú zdravotnú starostlivosť s prihliadnutím na charakter a závažnosť jeho ochorenia poskytnúť, a na základe toho rozhodnúť o prípadnom prerušení výkonu trestu odňatia slobody.

Ústava rozdeľuje súdnu moc medzi ústavný súd a všeobecné súdy. Ide o dva samostatné, navzájom nezávislé, procesne uzavreté systémy výkonu súdnictva, pričom každý z nich má osobitne vymedzenú rozhodovaciu právomoc. Ústavný súd je orgánom ochrany ústavnosti. Naproti tomu všeobecné súdy plnia úlohy ochrany zákonnosti, ich právomoc je vymedzená v čl. 142 ods. 1 ústavy a konkrétne špecifikovaná najmä v procesných súdnych poriadkoch.

Samostatné a rovnocenné postavenie a poslanie týchto dvoch systémov súdnej moci vylučuje akúkoľvek ich nadriadenosť, resp. podriadenosť navzájom a nepripúšťa ani, aby orgány jedného systému nahradzovali orgány druhého systému v rozhodovacej právomoci, ktorá im je zverená, alebo aby do tejto rozhodovacej právomoci zasahovali.

Ústavný súd preto nie je oprávnený rozhodnúť o vypracovaní nezávislého zdravotného posudku pre potreby konania pred všeobecným súdom o žiadosti navrhovateľa o prerušenie výkonu trestu odňatia slobody. Túto právomoc (rozhodnúť o pribratí znalca) zákon č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok) v znení neskorších predpisov priznáva, pokiaľ ide o konanie pred všeobecným súdom, sudcovi alebo predsedovi senátu (§ 105 ods. 1 Trestného poriadku) všeobecného súdu.

V zmysle ustanovenia § 31a ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 105 ods. 1 Trestného poriadku by ústavný súd mohol rozhodnúť o pribratí znalca v konaní o podnete navrhovateľa, ak by mal rozhodnúť, či došlo k porušeniu niektorého zo základných práv alebo slobôd navrhovateľa garantovaných ústavou. Ani v takomto konaní by však ústavný súd nemohol rozhodnúť o prerušení výkonu trestu odňatia slobody navrhovateľa alebo zrušiť či zmeniť rozhodnutie všeobecného súdu v tejto veci, prípadne jeho rozhodnutie nahradiť rozhodnutím vlastným.

S poukazom na vyššie uvedené dôvody ústavný súd dospel k záveru, že u tohto podnetu sú dané dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, nakoľko ústavný súd nie je príslušný na jeho prerokovanie a zo strany navrhovateľa preto ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

Na základe tejto skutočnosti ústavný súd žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom nevyhovel.

Nakoľko z dôvodov vyššie uvedených je už teraz nepochybné, že je daný neodstrániteľný nedostatok jednej z podmienok konania ústavného súdu, to znamená jeho príslušnosti na prerokovanie podnetu navrhovateľa, bol tento podnet odmietnutý podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde na jeho predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 cit. zákona.